

R E G É L Ő.

PESTEN Csötörtökön December 5^{kén} 1833.

Megjelen társával együtt hetenkint kétszer Vasárnap és Csötörtökön. Fél évi díjja helyben 3 ft 12 xr boritéktalanul; postán 4 ft pengőben. Buda-pestiek évnegyedenkint-is válthatnak példányt boritéktalanul 1 ft 36 xr-jával. A' folyóírásnak egyes száma 24 xr; egyes kép 12 xr. p. p. i

I. TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLLÉS.

A' rossz szemek. *(Végzet.)*

De mint minden román-vitéznek legalább egyszer el kell vesztenie kedvesét, hogy azután annál nyögellőbben liheghesse-ki hárfája mellett vesztett Armidáját: az én platonicus szerelmem is erre jutott. Az egyetem leczkéji beállottak; nekem mennem kelle. Hogy bucsúzásunk érzékeny volt; hogy egy a' falu végén álló tölgy alatt; 's hogy az enyim, tied-nél egyebet mi se mondhattunk, az mind a' dolog természetéből folyik. Elmentem! 's két hétig nem értettem az egész törvényből annyit, mint nem a' mathematicából inasom. Harmadikában levelet irtam; negyedikében választ kaptam — de ó! nem Liditől, hanem kasznárunktól, még pedig fekete pecsétetes levelet. „Nagy Isten — kiálték — mi ez?“ 's a' levelet felszakasztva — ime szegény nagynénemet a' szél ütötte-meg, 's engem temetésre hívnak. Az Isten rossz neven ne vegye, de én bizony még örültem is, nem ugyan nagynéném halálán — mert Isten nyugosztalja a' jó lelket, ő igen jó és ajtatos keresztény volt — — hanem a' véletlen eseten, melly engem Lidimmel ismét össze hozand. A' madár sebesebben nem repülhet, mint én dékánomhoz, hogy elbocsáttatásomat kikérjem. Ez meglön; 's mire a' nap bucsúsugaraival végfényt vete az ostorhegyes füleire, nagynéném kapuján szomorún és lesütött fővel rövid időn bevágtaték. Midőn kisírtam magamat, Lidiékhez vágytam, mert vigasztalásra volt szükségem. De hogy írjam-le rettentő sorsom kemény csapását, hogyan az életme-revesztő megrendülést, midőn az ajtón belépve hallom, hogy Lidiék egy héttel ez előtt X ből elköltözének.

„Hova?“ kérdém 's a' szó ajkaimba szakadt. De az egész faluban egy lélek se volt, ki megtudta volna mondani; 's ha az öreg Dedalus életben volt volna még, én nem teszek kettőt tizenkettőre, hogy Kreta szigetébe nem megyek vala szárnyakat kérni mester-kezeitől, hevesben és forróbban kérni mint Icarus, hogy vesztett idvemért a' széles világot berepüljem. De lecsendesedvén az első keserűség, vigasztalni kezdém magamat, hogy Lidi majd levelemre felelni fog, 's így hollétét még is megtudandom. Így vigasztalám magamat; mert nem tudtam, mi várakozik még reám! Ó! a' kinek füle van hallja, mit nekem kelle hallanom; a' kinek szeme van sirassa, mi engem három évi sirásra birt. Alig léptem ismét a' halott-terembe, midőn nagynéném szomszédnéja 's barátnéja előmbé lép, 's egy felszakasztott levelet szemembe tartva kesorún kerdi tőlem, ismerem-e azon levelet? Nagy Isten! ugyan azon levél volt, mellyet én Lidinek küldöttem. De keserűségem kelyhét fenéig kelle ürítenem. A' szomszéd-asszony keményen nyelve alá vön, engem nagynéném gyilkosának, leveletem gyilkos törnek szidalmazván; „mert — úgy mond — alig olvasá-el kegyednek határtalan könnyelműségét, hogy nemes létére egy nemtelen, egy földhez ragadt szegény leányba tudott szeretni, elájult. De ó! — folytatá sopánkodva — ezen ájulás örökös volt. Az én kedves barátném oda van! örökre oda. Kivel ülhetek majd a' hosszú tél unalmas órájin össze? kivel válthatok majd barátságos szót?!“ — Így sopánkodott a' jó szomszédné; de engemet lelke ismerete levert; lesütém szememet, mint a' végső ítéletet váró szegény bűnös. „Istenem — sohajtozék — szegény nagynénémmel hogy állok majd szembe a' más világon! Oda vagyok mind a' más világon, mind e' földön; mert leveletem Lidi nem olvasta....“ Több e' féléket hallanak tőlem szobám falai; e' féléket sohajtottam akkor is, midőn szegény nagynénémet eltemetvén Pestre vissza rándultam.

Az idő legjobb orvosa bajainknak. Én is lassanként kezdém feledni nagynéném halálát, 's ezer meg ezer módokat táláltam-fel vigasztalásomra. „Hiszen ő már öreg volt — mondám, — vagy nem fulladhatott-e meg inkább köhögése közben? 's t' e' félékkel végre egészen kivertem fejemből. De

Lidit, a' szép barna Lidit csak nem feledhetém, 's három éven által csupa „sors, búdal, keserv, sohaj, könyű, elválás, elhagyott“ 's több számtalan rokon hangú nyögeléseket hallának tőlem Gellért ormai. Ellágyultak-e a' szilárd szirtek énekemre 's végig dörgötték-e Hunnia térmezején? nem tudom; sőt hiszem, hogy a' méltóságos hegy szavamat meg sem értette, 's a' szüntelen varjú-krárogás felüllármázott; mert bár hogy küldöttem is szelek szárnya-in el daljaimat: azok az elvesztett kedvestől rokon sohajtást soha se hoztak vissza, sem arczomon meleg csókként el nem ömlöttek.

Három évet mondék. Nagy szám! De hiszen az ember többet elalszik, 's mért ne álmadozhatna három évig, kivált ha szive olly hű lánggal lobog, mint az enyim, olly el nem fogyó tüzzel ég, mint Horeb hegyén ama csipkebokor, melyet Mózes látott. E' hiv, ezen el nem oltható lánggal égő szivet vittem minap is végig az uri utszán, és szerencsémre az eső kezde gyöngyözni, mert a' mint álltam, hamuvá perzselt volna lobogó lángjával; ezen átkozott rövid látó szemeket, homályosabbakat az őszi ködnél, 's az akkori eső végett beborult dél utánnál: midőn egy alak suhant-el előttem mellyet félig ismerve messzelátóm után kaptam, hogy bizonyosságot szerezzek magamnak. A' földbe gyökerezett lábam, megdobbant szivem, tátva maradt szám, mindenem azt mondá, hogy az alak — Lidi volt, a' forrón szeretett, az untalan sohajtott Lidi. De ha az ember keze reszket, messzelátója zsinórját össze bonyolítja, az össze bonyolítottat pedig még előbb ki kell bonyolítani. Ez sok időbe kerül; az alatt pedig könnyen elvesztheti az ember tárgyát. Az én csillagom is, mig így vesződém, elvegyült a' tolongó vásári, nép közt! 's én mint egykor Havrey az eltűnt üstökös után, már hasztalan szegeztem szememre a' mindeneket tisztán, csak őt nem mutató szemüveget.

Tétovázva álltam egy ideig — felkeressem-e Lidit, vagy hivatalomba menjek? — mert hogy valóban Lidi volt bizonyosan még se tudhatám. Ó rossz szemek, ó félvak ság! kiálték! illy közel boldogságomhoz most végettetek ismét vissza taszítottam. Ha vak voltam volna, békén haladhat vala el mellettem az egész teremtés; de így

a' félig látott alak varázs-fényben lebeg lelkeim előtt, 's mint álmadozó nem tudom mit láttam. Lidinek kecsesi, együtt leélt pásztor-óráink boldogsága egész teljekben lelkeim elejébe léptek, 's én mindinkább a' szent tárgyba elmerülve nem tudám mi történik körülöttem. Nem érzettem a' körültem tolongók könnyök-döféseit; nem tudtam, hogy az idő mind inkább beborul, és szerencsétlen szemeim az ég felé valóban fordulva. Ez utóbbi eset sok mellettem elmenőt kíváncsiságra gerjesztett, 's azt vélvén, hogy az előttem álló házra bámulok, a' szájtátásra szoktában ő is megállott, 's oda bámult; így a' második, harmadik, míg végre egész sereggé nőttünk, 's egyik a' másiktól kérdé, mit bámulunk?

Ez még legkisebb baj volt; de csoportunk utat zárt 's a' megszorult kocsisok majd lelkeket lármáznak ki szegény testökből, míg végre egyik nekünk vágat 's kerekéről a' vizenyős sarat nyakunkba feccsenti, és mi, mint felriasztott veréb-sereg, szét szaladtunk. — Nekem jó csomó jutott bal karomra, 's csak most jöttem eszméletre; mert midőn zseb-kendőmet rögtön kiakarám rántani, könnyökömmel a' meg-ettem álló üveg-kirakót löktem-ki. Az üveg nagyot csörrent, 's a' boltos előttem állott. Pénz éppen nálam nem volt, hogy a' kárpotlást kézdörzsölve kérőnek eleget tegyek, 's már órához nyulék, midőn mint a' limbusba szorult jámbor apák vigasztalására a' mindig tele zsebű Dombayt hozza megváltásomra jó csillagon.

„Se baj! — mondá Dombay, midőn a' kalmár boltjából kilépénk — kár soha nincs öröm nélkül!“

„Hogy hogy?“

„Itt van Lidi — mondá, öröm-hirrel vélvén engem vigasztalni — éppen ott találám a' sarkon.“

Én kővé meredtem. „Kék kalap, fekete Wickler?“ kérdém.

„Kék kalap, fekete Wickler“ lön a' válasz.

„Utánna! — mondám — utánna kedves Józsim! neked jobb szemed van; én már egyszer elvesztém.“

„Nehéz lesz — mondá amaz — ennyi nép közt, illy nagy városban megtalálni; nem tudod szállását?“

Én „nem“-et sohajtottam.

„De — mondám kis váratra — világít a' szerelem csillaga.“

Dombay vállat vonított.

Azonban mentünk, mint vágó vadászok mennek a' megtalált 's ismét elvesztett dámvad nyomain; nem volt utunkban egy kalap, nem egy esernyő, melly alá ne tekintettünk volna; minden kék kalapban, minden fekete Wicklerben őt remélve, őt sejtve.

„Én boldogtalanságra születtem“ panaszkodom fáradtan és sárosan ülve csészém mellett a' már lámpától világos hé t v á l a s z t ó b a n.

„Születtem!“ veté szememre kedvetlenül amaz. Nincs előttem gyávább valami, mint mikor az ember a' sorsot okolja. Kiki a' maga szerencsésének kovácsa! Közbeszéd“

„Igaz! — mondom — de hát tehetek róla, hogy olly átkozott roszak szemeim.“

„Szem ide, szem oda — mond amaz még mindig előbbi tónusában — szemed miatt most én is csupa sár vagyok; hogy megyek így theatrumba? én pedig Schebestet nem hagyom száz Lidiért.“

Én minden szemrevetést feledtem: mert a' the atrum szóra uj remény-szikra tünt-fel agyamban. Talán mondom magamnak, ő is ott leszen, talán ő is vágy meglátni a' közönségesen kedvelt énekesnét. — Vigasztalám tehát barátomat, hogy a' sár még nem olly nagy baj; hiszen Rousseau-t is sárral hajigálták 's a' bölcs még se gondolt vele; annál kevesbbé kell tehát nekünk restelnünk sárosságunkat, mellyet szép leány után nyerénk.

„Hány az óra?“ kérdé.

„Heted-fél! — Menyjünk tehát!“ 's mentünk.

Nyilvánosan megkövetem itt a' kellemes Romeót, hogy a' köz-zengzetű tapsokba nem vegyültem úgy, mint kellett volna; mert figyelmem, szemem és fülem csak egy tárgyon függének; csak őt akarák látni, 's minden páholyból minden zárt székblől kilesni. És ime! mint pusztá éjben bolygó vándornak, ki, midőn már tovább nem haladhat, fáradtan veti-le vándor-botját, egyszerre kibukkan a' setét felhő fátyolából a' nyájas hold, 's vezér-fényt hint kétséges útjára: úgy tünt-fel, úgy mosolygott előmbe a' páholyok egyikéből az ismert kék kalap. Megjegyzém a' páholyt, 's lelkendezve furám-ki magamat néző társim közül, és a'

czédula-szedő asszonynak nagy csudálkozására — hogy valaki Schebest énekét ott hagyhatja — oda hagyám a' tömött parterre-t, 's az első emeletbe sieték. — A' páholyhoz érek. Hallgatódzom. Csend, figyelő csend uralkodik benne. Kezem a' kilincsre nyúl — 's mintha az ajtón kopogtam volna, annyira hallatszott szívem dobogása. Végre nagy nehezen ben vagyok.

Csendes örömmel álltam darab ideig az ajtóban, nézve, milly innepélyes figyelemmel hallgatja Juliám az éneklő Romeot. De midőn a' két szerető a' színen egymás karjába dült, nem állhatva tovább ellent szívem ösztönének, oda rohantam: „Lidim! — kiálték — milly felséges jelenet!“ Lidi vissza fordul — de ó nem Lidi, hanem más, egészen más, egy idegen volt! kit én nem is ismerék. Felindulva 's büntető tekintetének egész hatalmával fordul felém egy asszony-alak, 's kérdi mit akarok? Én engedelmet rebegek; de a' kegyetlen szép háborgatott csendéért kemény adót kért, 's engem mint nemtelen tolvajt, vagy sopánkodó köldust tiltó újjával egyenesen kiigazított. — „Szörnyűség!“ mondám homlokomról az izzadó cseppeket törölve.

Még egyet akartam próbálni. A' vendégfogadókat végig járom, gondolám. De ismét eszembe jutott, hogy éppen úgy járhatok, mint Zsombay a' szürke lovakkal 's zöld hintóval; mert a' kék kalapnál 's fekete Wicklernél egyebet én se kérdezhettem volna. — Haza mentem tehát; de hol maradt nyugalmam? Hivatalomat elmulasztám, ruhámat elrongáltam, ablakot törtem. A' színházban tett botránkoztatás végett mint kell majd pirulnom! Ezek 's több e'félék kinzak lelkem ismeretét, 's ezen szörnyű kinokba nem volt senki, ki békehozó angyalként pillantott volna; nem volt a' kétszer vesztett 's ah! most örökre elvesztett Lidi! Nem volt másnap, nem harmadnap 's ah! mind eddig se! Ma eltökélém, hogy bajomat pennára veszem, 's búmat türelmes papirossommal közlöm. — Józsím, midőn neki végig olvasám, nagyot ugrott, 's vigasztalni kezdett. „Legalább — ugymond, — egy novellát nyertél; egy novella pedig mennyit ér! az embert még hallhatatlanná is teheti!“

G a r a y.

II. JELES MONDÁS.

A' s z i v.

Gyenge szer az ember szive 'S legnemesebb tetteinknek
'S még is mennyi gondot ád; A' szivből van folyása!
Te! kit ez már vízre vive, Nincs elme, melly megmérhetné
Ugy-e meg se gondolád? 'S egészen kimerithetné
'S még is legszebb örömeinknek Az ember-sziv' fenekét,
A' szivben van forrása, Ezer titkos rejteket.

Kisfaludy Sándor.

A' háza s s á g gyakorta láncz marad. Az első szeretet rózsá-
kat tűz ugyan körülé, de ezeknek elfonnyadtával csak a' hideg va-
sak maradnak, mellyek terhelnek. illj. Thoroczka László.

Muzsika fensége. A' hangok művészége a' Világteremtő
trónjának viszfénye. A' nélkül, hogy a' földtől formát költsönözött
volna, melegíti, mivel, és gyönyörködteti a' szivet és lelket. Varázs
ereje megfejthetlenül, mint nap a' testi világra, hat az emberi ke-
belre, 's ellent állhatlan hatalommal magos származását minden
egyéb művészetek felett inkább árulja-el. Laun Fr.

III. K Ö L T É S Z E T.

G o n d o l a t o k.

(Tátikán 1830-dik eszt.)

Tátika! im komor ormodnak gyászos tetejére,
Eltemetett méltóságod könnyezve, jövök-fel.
Itt a' büszke tetőrül öröm-békével az árnyék -
Hajdant visszahivom, 's szent érzéssel futom által
Büszke hazám díszét, nagyságát, lelkes erényét.
Hajh! de szememrül az álmok bájtündéri ledülnek,
'S a' jelen árva valóságán könnyekre fakasztnak. —
Ott Rezi ősz düledéki setétesen usznak az éjnek
Leple alatt, 's szomorún csalogatják vissza napunkat.
Ott Sü meg a' vonzó tájéket büszke magányban
Meveti; mert idegen lett a' hiu lárma előtte.
Békes csend titkolja Csobáncz falait, komolyabban
Leng sűrű érdőjén a' hajdan bája keresztül.
Messze amott ködlepte virányban Szigliget áll még;
Hajh! de szabad méltóságának hajdani évét
A' Balaton később habjai már rég lelocsolták.
Arczpirulás nélkül jön csendes romjaitokhoz
A' csak névre Magyar, Selmája karán gyönyörűjit
Nézni az elpusztult környéknek; — 's fájdalom! itten
Már idegen nyelven idegen kínálja szerelmét;
Hol régóta Magyar magyarul tisztelte barátját,
'S társas egyességben magyarul kínálta kulaccsát.
Lágy, epedő szerelem vív ott, hol hajdanidőben
A' koros apja fíját kardot forgatni tanítá! —
Tátika! ah! komor ormodnak gyászos tetejéről
Eltemetett méltóságod könnyezve jövök-le!

Frankenburg Adolf.

IV. KÜLÖNFÉLE.

Hasonlítás. — Horvát Endre hasonlít egy vulkánnak erőszakos lángözönéhez, mely az éj méltóságos homályát megszegve, az égre törtetve, ragyogásával egy körülé messzeterjedő kört világosít-fel: Vörösmarty a' tiszta és még is kikutathatlan ég üregéhez, mely nappal a' világot a' legkülönneműbb színekbe öltözteti, 's éjjel a' bujdosó csillagok fényében az ön 's a' közönséges halhatatlanságot hirli.

aa.

Divatos szótár.

Alamisna. Kelletlen vendég, kinek még is szállást adnak.
Béke-türés. Olyan játék, melyet elvesztünk többnyire.
Dolog. Nagyságos has urunknak adója. —
Emésztés. Oly per, mely test és léleknek szükséges.
Elménczség. Soha nem magyarázva többnyire érthetlen.
Eredeti író. Ki soha másoktól és ritkán költsönöz magától.
Feltételek. Ha rosszak, megtartja, ha jők meg szegi az ember.
Gond. Ez a' szegények hajduja; a' gazdagok nem ismerik.
Halgatás. Ez egy felette különös ritkaság.
Izlés. Rendszabály, mely szerint a' szépséget ítéljük.
Idő. Ez a' bölcs férfiak kincs-tára.
Könyvek. Minden nemű bölcsesség páhója.
Kor. Ez mennél több, annál gyűlöletesebb.
Ló. Legjelesebb állat, míg a' gőzkocsi nem divatoznak.
Mezitlenség. Első 's végső módi piperéje a' világnak.
Nyelv. Egyetlen egy műszer, mely a' használat által élesedik.
Orvos. Egy elkerülhetlenül szükséges rossz.
Puposhát. A' mostani izlés szerint helyes termet czimere.
Rágalmazás. Legjelesebb férfiak jutalma.
Szerelem. Azon érzés mely szerint valaki más jóllétét ohajtja.
Szerentse. Az eszelőskedők végső menedéke.
Tanács. A' mi leggyakrabban adatik, de el nem fogadtatik.
Ujság. A' szépnem és különösen a' Francziák bálványja.
Udvariság. Olesó portéka, és mindenhez hozzá juttat.
Vakság. Most már látó szép szemeknél is fel található.
Zaj. A' színjáték és gyülekezeteknek lelke. —

Pótolék.

Hazasság. Többnyire a' szerelemnek sirja.
Haza szeretet. Szép erény l de fájdalom csak nevérol ismeretes.
Tapasztalás. Mit a' második kézből senki se vehet.
Történet. Az emberi szerencsétlenségek 's gonoszságok lajstroma.
Vég nélkül való. A' bölcséknél az idő: szerelmeseknél két hét.

Udvary.

Tréfarejtvény. (Griphus)

Kézmives hoz létre engem	Gyalog még se térek utba
Fából készült kis edényt,	Mert, ki hordjon, talállok.
Hogy milly legyen ürességem	Öleld nődet olly édesen
Még nem szabott hon törvényt;	'S csóköld őt színt' olly kedvesen:
Meztelen, vagy bőrpólyába	Mint szok engem az utas
Nyakig varva vándorlok,	Főkép midőn jól szomsjas.
	Érsek ujvárból.

Előbbi rejtvény: Palota.

Szerkezi Róthkrepf Gábor, halpiarcz 86 szám.

Nyomt. Trattner-Károlyi utak utszája 612.